

економічного порівняння різних варіантів. Варіанти технології встановлюються виходячи з стаціонарного режиму роботи системи обслуговування, коли загрузка її $\varphi < 1$. При обробці составів у парку загрузка бригади розраховується за формулою

$$\varphi_{бр} = N_p \cdot t_{ко} / 24 \quad 1)$$

Зі збільшенням числа груп оглядачів зменшується простій составів у парку. Але слід зазначити, що на простій вагонів на станції в цілому впливає лише простій в парку составів із замикаючими групами вагонів.

В різних варіантах число груп оглядачів змінює витрати, пов'язані з оплатою праці бригад.

Сумарні приведені витрати за місяць розраховуються за формулою

$$E_{мк} = 30N_p m \gamma (t_{оч}^{ко} + t_{ко} + t_{оч}^p) \cdot C_{ваг, год} + 4,5K_{зр} C_{мк}^{зр} \quad 2)$$

Також в роботі проведено розрахунки, що дозволили визначити залежність розрахункового коефіцієнта економічної ефективності від скорочення часу обробки вагонів; залежність річного економічного ефекту та терміну окупності від скорочення часу обробки вагонів.

УДК 656.2

ОРГАНІЗАЦІЯ ВАНТАЖНИХ ЗАЛІЗНИЧНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УМОВАХ РИЗИКІВ

ORGANIZATION OF RAIL FREIGHT TRANSPORTATION IN A RISKY ENVIRONMENT

докт. техн. наук. Т.В. Бутько, канд. техн. наук. Л.О. Пархоменко
Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків).

T.V. Butko, Dr.Sc (Tech.), L.O. Parkhomenko PhD (Tech.)
Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

В теперішній час воєнного стану в Україні основним стратегічним перевізником вантажів і пасажирів залишається залізничний транспорт. Одночасно з цим підвищується рівень небезпеки, пов'язаний з руйнуванням

залізничної інфраструктури, а саме: тягових трансформаторних підстанцій, сортувальних і прикордонних передавальних станцій та інших об'єктів. Крім того, як довів проведений аналіз, значно зросли обсяги перевезен небезпечних та спеціальних вантажів залізничним транспортом. В цих умовах при організації вантажних залізничних перевезень доцільно використовувати концепцію ризик-менеджменту, яка б враховувала не тільки штатні умови функціонування АТ Укрзалізниця, але й ризикову компоненту, що носить імовірнісний характер. В сучасних умовах функціонування і впровадження інтелектуальних технологій при управлінні складними системами, зокрема системою вантажних залізничних перевезень АСК ВП УЗ Є доцільно розширювати комплекси задач за рахунок розробки систем підтримки прийняття рішень (СППР) на автоматизованих робочих місцях оперативного і диспетчерського персоналу.

Саме з цією метою було розроблено комплекс оптимізаційних математичних моделей, що адекватно відбивають функціонування системи вантажних залізничних перевезень у випадках руйнування різних об'єктів залізничної інфраструктури.

Сортувальні станції є важливим елементом залізничної транспортної системи України, бо саме вони забезпечують розформування та формування поїздів на різні напрямки і представляють собою складні динамічні хаби, на яких перебувають вагони із небезпечними та спеціальними вантажами. З метою управління сортувальною станцією було сформовано оптимізаційну математичну модель з урахуванням ризиків в процесі її функціонування. За критерій ефективності обрано суму експлуатаційних витрат та ризикову складову, що представляє добуток імовірності руйнування і наслідків цього руйнування. Система обмежень враховує технічні і технологічні умови станції. Керуючими змінними є кількість вагонів, що надходять до сортувальної станції протягом певного розрахункового періоду. Ця модель відноситься до класу цілочисельного стохастичного програмування. Оптимальне рішення моделі з використанням апарату генетичних алгоритмів.

Також розроблено математичну модель з метою автоматизації процедури вибору оптимального альтернативного маршруту потяга на напрямку у випадку руйнування залізничної інфраструктури. Цільовою функцією моделі є мінімальні сумарні експлуатаційні витрати на перевезення альтернативним маршрутом, а система обмежень містить технічні і технологічні умови перевезення. У якості математичного апарату, що реалізує модель, використано теорію графів, а саме матрицю суміжності напрямку, яка забезпечує формування множини можливих альтернативних маршрутів.

Сформовані моделі на основі ризик-орієнтованих технологій підвищують надійність функціонування залізничного транспорту та збільшують його конкурентоспроможність на транспортному ринку.

[1] Бутько Т.В., Прохоров В.М., Чехунов Д.М. Формалізація технології переробки вагонопотоків із небезпечними вантажами на сортувальній станції на основі експозиції ризику. Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті, 2018. №2. С.18-22.

УДК 36.64:629.5

**НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВОДНОТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ**

**DIRECTIONS OF THE DEVELOPMENT OF THE WATER
TRANSPORT INDUSTRY OF UKRAINE UNDER THE CONDITIONS
OF EUROPEAN ECONOMIC INTEGRATION**

***Т.О. Войченко, канд. економ. наук**
Державний університет інфраструктури та технологій (м. Київ)*

***T.O. Voichenko, PhD (Econ.)**
State University of Infrastructure and Technologies (Kyiv)*

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується поглибленням інтеграційних процесів. У складних трансформаційних умовах національної економіки інтеграція до Європейського Союзу для України є однією із можливостей подолання технологічної відсталості та модернізації виробництва, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, підвищення використання власного потенціалу, зокрема і потенціалу воднотранспортної галузі країни. Україна, маючи переваги щодо географічного розташування, просторових та виробничих ресурсів, не досить ефективно реалізує власний потенціал морської галузі. Проте успішна діяльність підприємств воднотранспортної галузі економіки України є базисом реалізації її зовнішньо- і внутрішньополітичних пріоритетів, економічних і соціальних інтересів на шляху зміцнення авторитету країни на міжнародній арені та поглиблення партнерських зв'язків із країнами ЄС [1].

Важливим кроком становлення і подальшого розвитку України як морської держави стала «Морська доктрина України на період до 2035 року», яка покликана сприяти підвищенню ефективності використання усіх різновидів ресурсів моря та успішній реалізації державної морської